

ПЕТЪК

13 СЕПТЕМВРИ 2019 г.

Учителската заплата става 1800 лева през 2021 година

По 360 млн. лв. на година са заложени за двете увеличения, събщи министър Красимир Вълчев на семинар за образованието. Близо 60 хил. пък са първокласниците тази есен

■ На 5-а стр.

TRANSINS
КОЛИ за
СКРАП

СОФИЯ	0887 876 417
ПЛОВДИВ	0885 566 653
ВАРНА	052 604 639
	0886 899 087
БУРГАС	0886 082 428
РУСЕ	0889 666 630
ДЕВНЯ	0885 697 015
В. ТЪРНОВО	0888 778 141
ШУМЕН	0888 199 127
ДОБРИЧ	0889 995 200
Г. ОРЯХОВИЦА	0888 778 141

WWW.24CHASA.BG

24 часа

© 168 часа ЕООД

Цена 1 лв. Година XXIX, брой 249

Всекидневник за новините, каквито са

Изкупува
КОЛИ
ЗА СКРАП

НЕФТУ
МЕТАЛС

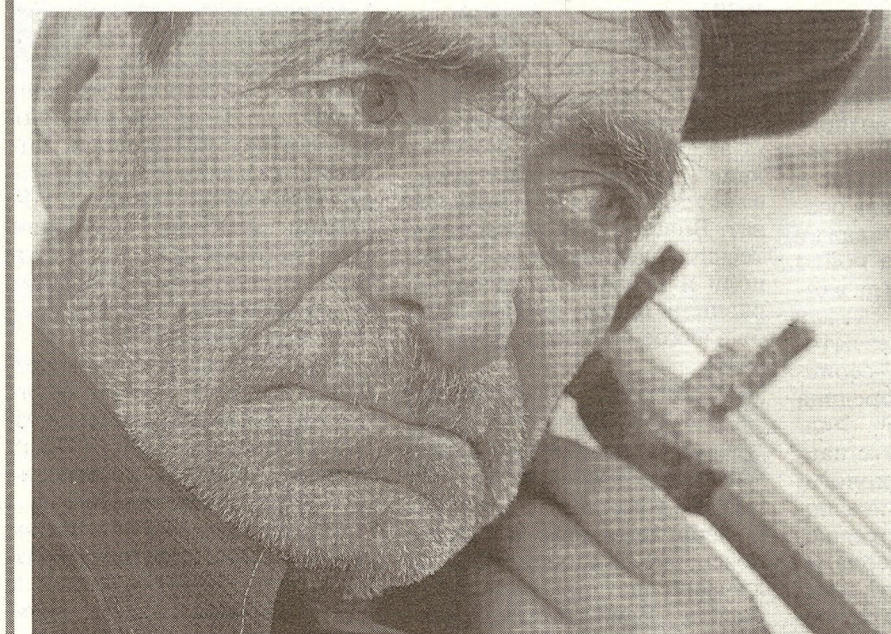
София 0889 111 200
Пловдив 0882 863 410
Девня 0519/ 56 600, 0888 155 661
Бургас 0884 000 133, 0882 535 232
Мездра 0897 777 109

Крайпътна седянка през лятото на 1967 г. Всеки, който е прекосявал някое село през август, е ставал свидетел на такава сцена - жени, деца, а понякога и мъже нжиат тютюневи листа, окачайки ги на дървени конструкции или просто ги оставят на земята да съхнат, разказва Кейниг.

Копанар, село Каугаджа, Добруджа, Румъния - през 1968 г. „Запознах се с този музикант, Василе Лука, по време на негово изпълнение в черноморския курортен град Констанца в Румъния. Когато разбра, че говоря малко български, той ми каза, че е етнически българин, който живее в Румъния, и ме покани в селото си, където го записах, снимах хора и направих тази снимка“, казва Кейниг.

Пастир от Шоплука, Западна България, 1966 г.

Той изпрати гласа на Валя Балканска в Космоса

над гласа на певицата. От раз и без репетиция, спомня си синът на музиколога Вергилий Атанасов - Николай, който е придружавал баща си в това пътуване.

През 1977 г. този запис е избран от проф. Карл Сейгън, за да бъде включен в златната плоча, поставена на борда на совалката „Вояджър“, която лети със скорост над 17 км/сек

Мартин Кейниг - американецът, влюбен в българското село

ЛИЯНА КЛИСУРОВА

Снимките му от 60-те и 70-те години на миналия век ще видим на изложба, която се открива по инициатива на Илиана Йотова

Двама мъже от село Йерусалимово, Тракия, 1979 г. „Село Йерусалимово първоначално било разположено високо в планината близо до Хасково. Когато бях там обаче, селото вече беше преместено в подножието на планината, за по-лесен достъп на жителите му до вода, ток и други удобства. Както при много други такива села, след построяването на пътища, свързващи ги с околния свят, много от жителите им ги напуснали, за да се преместят в градовете. Докато чакахме да се съберат участниците в хорото, което щяхме да снимаме в това село, погледнах през прозореца на читалището и останах поразен от двамата мъже, застанали до близкото дърво. Макар че и те, и дървото бяха белязани от времето, същевременно излъчваха безмилно достойнство и твърдост“, разказва Кейниг.

Двама от страна на Комитета за приятелство и културни връзки с чужбина и журналистът Георги Тодорчев.

„Не се смятам за фотограф. Не съм изучавал това изкуство в училище. Аз съм любител и привърженик на традиционната култура, особено на фолклорната музика и танц. Най-много обичам да наблюдавам и да записвам традиционните изпълнители, когато са самите себе си“, казва самият Кейниг. И признава, че първото му пътуване на Балканите, когато е на 20 г., променя живота му.

С 16-милиметрова камера и магнетофон „Награ“ на рамо

Кейниг обикаля цяла България - прави много записи и фотографира не само танцьори, селски певци и музиканти, но и обикновени хора.

трявало да се намерят певците, музикантите и танцьорите. А всички снимки са правени спонтанно.

„На Балканите открих хилядолетна култура с характерната връзка между хората в селата, присъща на толкова много подобни култури по света, водещи устойчив начин на живот, отглеждайки храната си и шийки сами дрехите си, без да им се налага да пазаруват в молонете“, разказва днес той. „Казват, че трябва да знаеш откъде идваш, за да знаеш накъде отиваш. Хората, които съм снимал, могат да осигурят връзката с един изчезнал начин на живот, който не бива да бъде забравен, защото разкрива силата и красотата на човешкия дух, които в копнежа си може би дори не осъзнаваме, че ни липсват“, коментира Кейниг.

Визитите на Кейниг у нас в онези години естествено предизвикват интереса на Държавна сигурност към него. Силните му чувства към България обаче не остават незабелязани и в досието му е записано, че „сериозната и задълбочена работа на този млад американски хореограф за изучаване на българската народна култура заслужава поощрение и похвала.“

Преди 15-ина години, когато отново се връща в България, той го стъпува на Валери Петров.

Запознава с фотографа Иво Хаджимишев,

който също се опитвал да документира останалите носители на автентичната българщина в Добруджа, Родопите, Стара планина и Странджа, идващата намират общи интереси. „При първата ни среща Мартин ми показа контактни копия от заснетото в България. Пред мен се разкри един свят от родината ми - прекарен, чист, идиличен, който бе вече изместен от съвременния живот“, впечатлен е Хаджимишев. И веднага предлагал на Кейниг да направи книга и изложба. Осъществяват проекта си през 2006 г.

Днес, 13 г. по-късно, следва продължението. На 18 септември в Националната художествена галерия ще бъде открита изложбата със снимки на Кейниг „Ехо от Балканите. XX век: Портрети и звуци от България“. А ден по-късно американецът ще представи албума си „Звукови картини от България“, придружен от дискове с народна музика.

Патрон и на двете събития е вицепрезидентът Илиана Йотова. Тя се запознава с Кейниг през март тази година - по време на визитата си в Западна бряга на САЩ. Дори гостува в дома му на остров Вашингтон край Сиатъл. Йотова е впечатлена от любовта на американеца към България, от желанието му да опазва и разпространява българските традиции и култура и му предлага да направи изложба.

Бакърджии, Пловдив, 1969 г. Кейниг разказва: „Веднъж минавах през Пловдив и реших да се поразходя из Стария град, където снимах този ромски бакърджия и младата му помощничка. Във всички балкански държави има голяма концентрация на роми, древен и независим номадски народ (роми е предпочитаното от самите тях наименование, обикновено наричани цигани в разговорния език).“

Жени от село Обидим, Югозападна България, 1968 г. „Всеки път, когато пристигна в някое село, не мога да остана анонимен; хората се събират да разберат кой съм и какво правя там. Това е една такава група любопитни жени, на връщане от полето“, разказва американският изследовател.

Триманцьори от село Айдемир, Добруджа, България, 1979 г. Обяснението на Кейниг е: В село Айдемир има малък ансамбъл от четирима танцьори, трима от които успях да заснема. На тази снимка са по-възрастните мъже, 50-60-годишни, израснали в селото и играли заедно в продължение на дълги години. Казват, че танцовият репертоар на Добруджа е по-богат и разнообразен от този на съседна Тракия.

Мартин Кейниг показва на Илиана Йотова техниката, с която е обикалял България. През март вицепрезидентът го посетил в САЩ.

СНИМКА: ИВО ХАДЖИМИШЕВ

Димитър Георгиев Игнатов, село Гарван, Добруджа, България, 1979 г.

Под тази снимка американецът е написал: Между бай Митьо, неговия другар бай Велики и по-младите музиканти в Гарван има цяло поколение разлика. По-младите непрекъснато включват в репертоара си нови мелодии, а по-възрастните владеят стария танцов и песенен репертоар на селото.

Мартин Кейниг е човекът, благодарение на когото гласът на Валя Балканска полетя в Космоса.

Първа гласът на младата българска народна певица чува колежката му Етел Райм на фестивал в Копривница през 1965 година.

По нейна заръка година по-късно Кейниг издирва Балканска и успява да запише „Изглед е Делю хайдутин“ в нейно изпълнение и съпровод от двамата гайдари - Стефан Захманов и Лазар Коневски. Записът е бил направен в Смолян на 27 юни 1968 г. в училището - в една празна класна стая и съседен коридор, откъдето свирят гайдариците, за да не доминират

извън Слънчевата система.

Етел Райм и Мартин Кейниг създават Център за балкански изкуства, по-късно известен като Център за традиционни музика и танци в Ню Йорк. Този център, подпомаган от авторитетния институт „Смитсоуниън“, играе решаваща роля в подкрепата на музикалните и танцовите традиции на имигрантските етнически колонии

в САЩ дори и в разгара на студената война. Центърът организира фолклорни фестивали, заснема няколко документални филма, издава грамофонни плочи с автентична музика от балканските срани - в това число две дългосвирещи винилови плочи със записи от България. Именно в една от тези плочи екипът на Карл Сейгън открива Валя Балканска. (24 часа)